

Serie vruchtbaarheid

Een inkomen genereren met vleesvee start met een goede vruchtbaarheid. In een vierdelige reeks delen specialisten met een stevige voet in de praktijk hun ervaringen in relatie tot vruchtbaarheid. In deel 2 belichten drie diervoedingsexperts de relatie voeding en vruchtbaarheid.

deel 1: **bronst- en drachtproblemen**

deel 2: **vruchtbaarheid en voeding**

deel 3: **fokkerij in relatie tot vruchtbaarheid**

deel 4: **vruchtbaarheid en huisvesting**

Om een goede start te geven aan de kalveren moet het biestbeleid gericht zijn op 'vlug, veel, vers en vaak'. Deze vuistregel is dankzij de inspanningen van de voorlichting inmiddels genoegzaam bekend bij de veehouders.

Ook voor een goede vruchtbaarheid zijn er enkele vuistregels die veehouders in acht moeten nemen. En wel twee in aantal. Ten eerste is een vleesveevaars gemiddeld geslachtsrijp als zij zestig procent van haar volwassen lichaamsgewicht heeft bereikt. In het geval van een Belgisch witblauwe impliceert dit een lichaamsgewicht van 380 à 400 kilogram op het tijdstip van eerste inseminatie. Regel twee: voor een goede dracht, een vlotte afkalving en een korte tussenkalftijd nadien, moeten de dieren op een lichaamsgewicht van 600 kilogram een eerste maal

Diervoedingsadviseur Jozef Vackier: 'Veehouders moeten een optimale groei nastreven, geen maximale'

Egale groei en goede conditie

Fouten in het voermanagement beïnvloeden de vruchtbaarheid negatief. Het doel moet zijn om een egale groei na te streven in de opfok en om na de kalving de conditie vast te houden.

Het denkpatroon 'als je aan vleesvee wilt verdienen, dan moet je goedkoop voeren' is achterhaald.

tekst **Guy Nantier**

afkalven. Samengevat: er is een optimaal gewichtstraject – van geboorte tot afkalven – bij een gemiddelde daggroei voor de varzen van 800 gram per dag.

Te veel melk

Diverse onderzoeken tonen helaas aan dat bedrijven met vleesvee zelden een optimaal gewichtstraject halen. 'En toch is dit geen onmogelijke opdracht', zeggen Filip De Clercq en Jozef Vackier van het mengvoederbedrijf Quartes in koor. 'De aandacht van de vleesveehouder moet gericht zijn op een regelmatige groei in de dieren. Grote pieken en dalen in het groeitraject onder meer door diarree, door stress, door een lage weerstand en ondervoeding moeten worden vermeden als de pest.'

'De eerste veelgemaakte fout ligt in de

kalveropfokfase', geeft Tom Mille van het veevoedingsbedrijf Aveve aan. 'De dieren krijgen vaak te veel melk. Maximaal vier tot vijf liter melk is voldoende. Meer melk verdringt de opname van het kalverkrachtvoer, dat essentieel is om de pens te ontwikkelen. Daarnaast wordt, om te besparen op de voerkosten, vaak een deel van het kalverkrachtvoer vervangen door maaskuil- of graskuilvoer. Graskuilvoer is dikwijls te eiwitrijk en de maaskuil te zuur. Dat leidt tot diarreeproblemen. En diarree betekent een groeistop. Mijn advies is de eerste drie maanden tot spenen zeker geen mais of graskuil te verstrekken, maar een rantsoen van melk, goed kwalitatief hooi en een kalverkrachtvoer.'

Filip De Clercq en Jozef Vackier zijn het hiermee eens: 'Al zijn wij voorstander van

Vruchtbaarheidsparameter 2: de tussenkalftijd

Aansluitend bij de leeftijd van eerste kalving is de tussenkalftijd een andere belangrijke vruchtbaarheidsparameter in de vleesveehouderij. Uit onderzoek blijkt dat als de gemiddelde tussenkalftijd met één maand verlengt, dit leidt tot een productieverlies van 10 procent op jaarbasis. Een andere berekening zegt dat elke dag langer dan een tussenkalftijd van 385 dagen een verlies met zich meebrengt van 1,75 euro per dag per zoogkoe. Bij een tussenkalftijd van bijvoorbeeld gemiddeld 433 dagen voor 50

moederdieren is dit een verlies van 4200 euro per jaar.

Een tussenkalftijd van 385 dagen moet het streefdoel zijn. Bij recent onderzoek van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van de Vlaamse overheid op een twaalfstal demobedrijven lag de gemiddelde tussenkalftijd op 399 dagen. Echter, het bedrijf met de kortste tussenkalftijd scoorde 384 dagen. Het bedrijf met gemiddeld de langste tussenkalftijd scoorde 433 dagen.

Enkele andere opvallende besluiten uit

hetzelfde onderzoek: de invloed van de opfokmethode – zogen versus gescheiden opfok – is op de tussenkalftijd klein mits de koeien niet te veel conditie verliezen door goede bijvoeding. De tussenkalftijd verschilde wel wezenlijk naargelang de maand waarin de vorige kalving plaatsvond. De tussenkalftijd is het kortst als de vorige kalving in de winter plaatsvond. Dit is makkelijk te verklaren doordat deze koeien in de meest gunstige periode qua daglengte en grasgroei, de lente dus, opnieuw bronstig worden.

Veel zetmeel en weinig structuur kan op jonge leeftijd zorgen voor pensverzuring

het gebruik van eetstro in plaats van hooi vanaf dag drie. De kwaliteit van hooi en de structuur kan veel verschillen. Stro is een stabiel product dat zijn pensprik behoudt. Verder bevelen wij in dit concept kalverkorrel aan in plaats van kalvervlokken. Te veel zetmeel en te weinig structuur op jonge leeftijd kan zorgen voor pensverzuring.'

Goedkoop voeren is fout

Bij een opname vanaf 1 tot 1,5 kg kalverkrachtvoer valt te denken aan spenen, aldus de drie voedingadviseurs. 'Het dier onvoldoende voorbereiden op dit speenmoment dat vaak gepaard gaat met verhokken, is vaak een tweede gemaakte fout in het opfoktraject', zegt Mille. 'Gradueel de melkgift afbouwen en de krachtvoergift verhogen leidt tot een transitieperiode zonder stress. Want ook hier geldt: stress is groeistop.'

'Op zes maanden zou een vaarsje 3 kilogram krachtvoer moeten opnemen', stelt Filip De Clercq. 'Pas vanaf dat moment is te denken aan het inpassen van kuilgras en maaskuil in het rantsoen voor dieren die op stal blijven. Let wel: geen restjes, maar fris, kwalitatief ruwvoer. De jongveekorrel kan dan gerantsoeneerd worden tot 2 kilogram per dier per dag tot de leeftijd van 1 jaar. Voor dieren die in hun eerste levensjaar de weide opgaan, is het zaak om wormbesmettingen te vermij-

den en zeker dagelijks bij te voeren met krachtvoer. De groei moet erin blijven.'

'Als de dracht is vastgesteld, is de verleiding bij de veehouders groot om de vaarzen ver weg van het bedrijf te huisvesten zonder bijvoeding of op stal te houden maar goedkope bijproducten te voeren zoals wortelpuree uit de groente-industrie. De gedachte is immers dat je om geld te verdienen aan vleesvee goedkoop moet voeren.' Maar dat is fout volgens Filip De Clercq. 'De vaarzen halen hun gewicht niet om op 24 maanden te kunnen afkalven. Alle inspanningen gedaan tijdens de opfok zijn dan bijna voor niets geweest. Goed blijven doorvoederen is ook na vaststelling van de dracht essentieel. Als je de meerkosten van het bijkomende krachtvoer afzet tegenover een latere afkalfleeftijd van 30 maanden bijvoorbeeld in plaats van 24 maanden, is bijvoeding met een jongveekorrel zeker verantwoord.'

Conditie bewaken

In het tweede levensjaar kan de jongveekorrel wel afgebouwd worden naar 1 tot 1,5 kg per dier per dag. Voor Tom Mille is de optimale verhouding maaskuil/kuilgras in het stalrantsoen twee derde en een derde, aangevuld met een krachtvoer van 20 tot 21 procent ruw eiwit. Bij Quartes houdt men het liever op

50 procent maaskuil en 50 procent kuilgras en een krachtvoer met 18 tot 19 procent ruw eiwit. Jozef Vackier: 'Waar het in alle gevallen op aankomt, is dat de dieren zeker niet mogen vervetten. Vleesveehouders moeten een optimale groei nastreven, geen maximale groei.'

Filip De Clercq adviseert vier tot zes weken voor afkalving de dieren te supplementeren met vitamine E en selenium om de weerstand van het kalf te verhogen en de biestkwaliteit te verbeteren. 'Doet men dit niet, dan is de kans groot dat bij een vroege uitvoering van de keizersnede de dieren aan de nageboorte blijven staan. Maar ook de andere vitaminen en mineralen zijn belangrijk, zoals bètacaroteen, koper, mangaan et cetera. Let daarnaast op correct drinkwater. Water met een te hoog ijzergehalte werkt belemmerend op de opname van bepaalde vitaminen en mineralen.'

'Als de dieren eenmaal hebben gekalfd, zijn er minder voedingsfouten te bespeuren', aldus Tom Mille. 'Wat niet wil zeggen dat de voeding niet permanent moet worden bijgestuurd, zoals bij een droge periode in het weideseizoen of een nat najaar om de dieren in conditie te houden.' Filip De Clercq voegt eraan toe: 'Het is van belang de conditie te bewaken en op peil te houden, ook van de dekstier in de kudde. De stier speelt immers ook in het verhaal mee.' |